

IPHONE ЗСЕРЕДИНИ: РІК У ШАНХАЇ

Дев'ятого січня 2007 року Стів Джобс у своїй традиційній чорній водолазці, блакитних джинсах і білих кросівках зі-йшов на сцену виставки «Макворлд», щоб виголосити щорічну промову. На двадцятій хвилині виступу він замовк, наче збираючись із думками, а потім сказав:

— Час від часу на ринку з'являється революційний продукт, який змінює все. Так ось, сьогодні ми представляємо три революційних продукти такого класу. Перший — це широкоекранний портативний медіаплеєр iPod із сенсорною панеллю управління. Другий — революційний мобільний телефон. І третій — інноваційний пристрій для інтернет-комунікацій. iPod, телефон та інтернет-браузер... Ви мене зрозуміли? Йдеться не про три окремі прилади. Це один пристрій, і ми назвали його — iPhone. Сьогодні Apple змінить ваше уявлення про телефон!

І вони це зробили!

— Де. Ви звідки?

— Каліфорнія. Грішні ангели. Святі стануть. А. Ви? Де. Ви звідки? Шанхай?

Майже через десять років після даної Джобсом обіцянки я мчу автострадою з міжнародного аеропорту Пудун, що в Шанхаї, до торговельного центру міста, а водій таксі раз за разом передає мені свій iPhone через пластикову перегородку. Ми спілкуємося за допомогою телефону, по черзі говорячи в програму-перекладач.

— Ні. Не Шанхай. Гуан зоопарк.

Смог приглушує неонове світло вогнів Шанхая. Із вікна таксі лінія горизонту нагадує стоп-кадр з фільму «Той, хто біжить по лезу»^{*}: яскраві й деформовані хмарочоси граційно потопіають у сірій імлі.

Наша безладна від цифрового перекладу, але загалом зрозуміла розмова звертає то в бік проведених таксистом ночей (добре), то в бік років, які він водить таксі, — уже вісім, то в бік економічної кон'юнктури міста (погіршується).

— **Кажуть, що дохід зростати. Але. Шлях залишатися. Квартира,** — співучо вимовляє механічний жіночий голос Siri^{**}. Водій таксі розхвилювався так, що знижує швидкість і автомобіль починає повільно рухатися по швидкісній автостраді, а повз нас пролітають машини, і я міцніше стискаю пасок безпеки.

— **Ні де. Жити,** — киваю я, і він знову тисне на газ.

Цікаво, подумав я, що моя перша бесіда у Шанхаї, де десятки тисяч кваліфікованих робітників збирають і експортують iPhone, також стала можливою завдяки iPhone.

Упродовж декількох годин я просто знемагав від нетерпіння скористатися своїм iPhone — після трансатлантичного рейсу з пересадкою без Wi-Fi^{***} у мене руки чесалися від палкого бажання увімкнути телефон; він був киплячою чорною дірою в моїй кишені. Можливо вам знайоме це від-

* «Той, хто біжить по лезу» (англ. Blade Runner) — американський класичний і культовий фільм, знятий англійським режисером Рідлі Скоттом у березні—липні 1981 року за мотивами науково-фантастичного роману Філіпа Діка «Чи мріють андроїди про електричних овець?» (1968; вид. укр. здійснено у перекл. Т. Байка, «Комубук», 2016). У 1997 році компанія Westwood Studios розробила відеогру Blade Runner, засновану на однойменній стрічці.

** Siri [siri] — персональний помічник і питально-відповідальна система, адаптована для iOS. Ця програма дає змогу спілкуватися обраною користувачем мовою, перекладає, відповідає на запитання і може давати рекомендації. Siri пристосовується до кожного користувача індивідуально, вивчаючи особливості його мовлення протягом тривалого часу.

*** Wi-Fi (від англ. Wireless Fidelity — «бездротова точність») — торговельна марка Wi-Fi Alliance і загальнозживана назва для стандарту IEEE 802.11 передачі цифрових потоків даних по радіоканалах.

чуття: ця пекуча порожнеча, коли ви залишаєте його вдома або коли опиняєтесь там, де відсутній сигнал мережі. Сьогодні телефон — це життєво важливий засіб комунікації. Під час перельоту мені здавалося, що я повинен знайти з'єднання, аби провести сеанс FaceTime* з дружиною і дво-місячним сином, які залишилися вдома. Не кажучи вже про необхідність перевірити електронну пошту, Twitter, новини та все інше.

Як же це сталося? Яким чином цей пристрій перетворився на новий центр тяжіння, що керує нашим повсякденним життям і робить можливими речі, які здавалися науковою фантастикою ще десятиліття тому — скажімо, покласти універсальний перекладач у кишеню? Як він став пристроєм, що потрібен нам над усе?

Я провів у Шанхаї цілий рік, намагаючись це з'ясувати.

Радикальні, цивілізаційні зміни зазвичай не відбуваються швидко і легко. Часто це або — перше, або — друге. А втім, смартфони захопили світ повністю і без зайвого галасу за лічені роки, а ми цього майже не помітили. Від звички користуватися комп'ютером удома чи на роботі ми перейшли до звички завжди носити телефон із собою і постійно мати доступ до інтернету, чатів, інтерактивних карт, компактної камери, пошукової системи Google, потокового відео, майже нескінченного набору iPod, Instagram, Uber, Twitter і Facebook, — платформ, що змінили наш спосіб спілкування, отримання прибутку, відпочинку, кохання і багато інших аспектів людського життя, — і все це відбулося за проміжок часу, що дорівнює приблизно

* *FaceTime* — найменування технології відео- й аудіодзвінків, що включає однойменну веб-камеру, розроблену компанією Apple. FaceTime є невід'ємною частиною телефонів iPhone і плеєрів iPod Touch (починаючи з четвертого покоління), планшетних комп'ютерів iPad (починаючи з другого покоління), а також встановлюється в комп'ютери iMac і ноутбуки MacBook.

двом президентським термінам. Ми — це населення Сполучених Штатів Америки, серед якого кількість власників смартфонів зростає з 10 відсотків у 2007 році до майже 80 відсотків у 2016-му.

Ця зміна перетворила iPhone на найбільшу зірку в світі побутової електроніки, починаючи від... — ні, даруйте, це зірка всього світу роздрібної торгівлі. Ні, навіть така характеристика применшує його значення. Власне кажучи, мабуть, наразі iPhone — це вінець творіння капіталізму.

У 2016 році Орас Дедіу, аналітик у галузі передових технологій і експерт Apple, склав список продуктів, що користуються найбільшим попитом у різних категоріях. Провідна марка автомобіля Toyota Corolla — 43 мільйони проданих одиниць. Найвідоміша ігрова приставка Sony PlayStation — 382 мільйони продажів. Найпопулярніша книжкова серія «Гаррі Поттер» — 450 мільйонів книг. iPhone — 1 мільярд. Це дев'ять нулів. «iPhone — це не лише найпопулярніший мобільний телефон, це також найпопулярніший музичний плеєр, найпопулярніша камера, найпопулярніший відеоекран і найпопулярніший комп'ютер усіх часів, — підсумував він. — Простіше кажучи, це — найпопулярніший продукт усіх часів».

До того ж він конкурує з приладами, на які люди зважають найчастіше. За даними досліджень міжнародної публічної маркетингової компанії «Нільсен» (Nielsen), американці проводять 11 годин на день перед екранами. За деякими оцінками, 4,7 години із цього часу витрачаються на телефони. (Таким чином, залишається орієнтовно 5 годин активного часу доби для звичайного повсякденного життя: харчування, тренування і переміщення між місцями, де ми втуплюємось в екран.) Наразі 85 відсотків американців стверджують, що мобільні пристрої є найважливішою частиною їхнього повсякденного життя. Можливо ви й усвідомлюєте, що присвячуєте своїм телефонам забагато часу, але дослідження, проведені британськими психологами, свідчать, що ви безсумнівно використовуєте його вдвічі більше, ніж вважаєте. І це має сенс, враховуючи, що люди мало коли залишають свої телефони вдома, — так сильно